Hukuk Bölümü 2008/380 E., 2009/57 K.

- 5149 S. SPOR MÜSABAKALARINDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖN... [Madde 12]
- 5149 S. SPOR MÜSABAKALARINDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖN... [Madde 17]
- 5149 S. SPOR MÜSABAKALARINDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖN... [Madde 23]
- 5149 S. SPOR MÜSABAKALARINDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖN... [Madde 28]
- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [Madde 3]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]

"İçtihat Metni"

Ankara Valiliği, İl Spor Güvenlik Kurulu'nun 31.05.2007 tarih ve 2006/2007/09 sayılı kararı ile, 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 12. ve 17. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı hareket ederek çirkin ve kötü tezahüratta bulunduğunun tespit edildiğinden bahisle 23. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca davacı adına idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 10. SULH CEZA MAHKEMESİ; 13.07.2007 gün ve 2007/791 Müt. sayı ile; itiraz eden hakkında 5149 Sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 23-2 maddesine göre idari para cezası verildiği ve aynı kanunun 28-2 maddesine göre itiraza bakma görevinin Ankara İdare Mahkemesine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 12. İDARE MAHKEMESİ; 06.06.2008 gün ve E: 2007/1093 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2., 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile yeniden düzenlenen 3., 16. 27. maddeleri ve dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 28.maddesi hükümlerinden söz ettikten sonra; 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 537. maddesiyle yapılan değişikle 5194 sayılı Kanun'un 28. maddesinde, idari para cezalarında idare mahkemelerini görevli kılan herhangi bir hükme yer verilmediği, yapılan bu düzenleme ile 5149 sayılı Kanuna göre verilen idari para cezalarına karşı açılan davalara bakmaya görevli yargı yerine belirleyen herhangi bir hüküm kalmadığı; bu itibarla, 5149 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların görüm ve çözümünde görevli yargı yerinin 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddesi uyarınca belirlenmesinin gerektiği; her ne kadar, dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan 5149 sayılı Kanunu'nun 28. maddesinde, idari para cezalarına karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği hükmü yer almakta ise de, görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı, bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı; buna göre, davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ve yeni yasada, görevli yargı mercii konusundaki değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair bir geçiş hükmü getirilmemiş ise; davanın açıldığı anda görevli olan, ancak yeni yasaya göre görevsiz hale gelen mahkemenin görevsizlik kararı vermesinin gerekeceği; nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının da bu yönde olduğu; dava dosyasının incelenmesinden; davacının, 5149 sayılı Kanun'un 12. ve 17. maddesinin 2. fıkrasına aykırı hareket ettiğinden bahisle aynı Kanunun 23.maddesi uyarınca 1.316,00 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işleme karşı Ankara 10. Sulh Ceza Mahkemesi'nin Müteferrik E:2007/791 nolu dosyasında açtığı davanın, anılan mahkemenin 13.07.2007 tarihli kararı ile, idari para cezalarına karşı açılan davanın idari yargının görevinde olduğu gerekçesiyle görev yönünden reddedildiği, bu kararın kesinleşmesi üzerine, para cezasının iptali istemiyle 25.10.2007 tarihinde mahkeme kayıtlarına giren dilekçe ile dava açıldığının anlaşıldığı; bu durumda; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanunun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanmasının öngörülmesi, 5149 sayılı Kanunu'nun 28. maddesinin 5728 sayılı Kanunla değişikliğe uğraması ile 5149 sayılı Kanunda idari para cezalarına karşı açılan davaların idare mahkemesinde görüleceğine dair herhangi bir hükmün kalmaması karşısında, davacıya 5194 sayılı Kanunu'nun 23. maddesi uyarınca 1.316,00 YTL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümüne, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddeleri uyarınca Sulh Ceza Mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varılmış olup, görev yönünden Mahkemelerince incelenme olanağının bulunmadığı; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun 'un 19. maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Mahkemenin gerekçeli kararı, dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmünün yer aldığı; açıklanan nedenlerle; davacıya, 5149 sayılı Kanuna aykırı davrandığından bahisle 1.316,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünde, yukarıda anılan 5326 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Sulh Ceza Mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varıldığından, Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 02.03.2009 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ : Raportör - Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5149 sayılı Kanun'un 12. maddesi ve 17. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı davranıldığından bahisle 23. maddesine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

28.4.2004 tarih ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; spor müsabakalarının yapıldığı alanlar ile bunların eklenti ve çevresinde müsabaka öncesinde, müsabaka esnasında veya sonrasında şiddetli rekabet ve bunun doğurduğu fanatizm sonucu patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, kesici veya delici maddelerin kullanılmasının, şiddet ve düzensizliğin, kişilik haklarına, ailevî veya manevî değerlere yönelik hakaret, sövme ve aşağılayıcı slogan ve davranışların yer aldığı sporun ruhuna, ilke ve kurallarına uymayan kötü tezahüratın önlenmesi suretiyle huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığı ve kamu düzeninin sağlanmasına yönelik olarak alınacak önlemler ve uygulanacak yaptırımlarla ilgili usul ve esasları düzenlemektir" denilmiş; 12. maddesinde, çirkin ve kötü tezahürat, 17. maddesinde, yasak fiiller, düzenlenmiş; 23. maddesinin ikinci fıkrasında, 17 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı davranan kişilere idarî para cezası verileceği; 28. maddesinde, bu Kanuna aykırı eylemlerde bulunanlar hakkında spor güvenlik kurulunun re'sen veya kendisine gelen şikâyet ve ihbarlar üzerine yapacağı inceleme sonucunda mahallin en büyük mülkî idare amiri tarafından ilgili hakkında bu Kanundaki idarî para cezaları veya tedbirlerin uygulanmasına karar verileceği, bu Kanunda yazılı olan idarî para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itirazın cezanın yerine getirilmesini durdurmayacağı, itiraz üzerine verilen kararın kesin olduğu, itirazın zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılacağı, idarî para cezalarının 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı öngörülmüşken, bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 537. maddesiyle, "Bu Kanuna aykırı eylemlerde bulunanlar hakkında büyükşehir ve il belediye sınırları içinde il spor güvenlik kurulunun, bunun dışındaki yerlerde ilçe spor güvenlik kurulunun re'sen veya kendisine gelen şikâyet ve ihbarlar üzerine yapacağı inceleme sonucunda mahallin en büyük mülkî idare amiri tarafından ilgili hakkında bu Kanundaki idarî para cezaları veya tedbirlerin uygulanmasına karar verilir.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezalarından tahsil edilen miktarın tamamı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü hesabına aktarılır. Bu paralar Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılacak yönetmelik esaslarına göre yüzde ellisi Engelliler Spor Federasyonu ile engelliler kulüp ve faaliyetlerine, yüzde ellisi ise fair play kurallarına uygun hareket eden amatör spor kulüpleri ile okul sporlarının geliştirilmesine ayrılır.

Bu Kanunda belirtilen yasaklara uymayan kişilerin kimlik bilgileri, müsabakanın veya eylemin yapıldığı mahallin emniyet birimlerince fotoğraflı olarak kaydedilir ve bu kayıtlardaki kişiler takibe alınır" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'da yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19.maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna,bu nedenle Ankara 12.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 10. Sulh Mahkemesi'nce verilen 13.07.2007 gün ve 2007/791 Müt. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 02.03.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.